Lietas Nr. C12375309
Lietas arhīva Nr. CA-0213-13

SPRIEDUMS
Latvijas Republikas vārdā

Latgales apgabaltiesas Civillietu tiesas kolēģija
šādā sastāvā: sēdes priekšsēdētāja tiesnese L.Mežale,
tiesneses V.Lohova, S.Vasiļevska,
ar sekretāri I.Krušanovu,

2013.gada 8.oktobrī izskatīja atklātā tiesas sēdē Rēzeknē, Atbrīvošanas alejā 95, /pers. A/ apelācijas sūdzību par Daugavpils tiesas 2013.gada 30.aprīļa spriedumu civillietā akciju sabiedrības „GE Money Bank" prasībā pret /pers. A/ un /pers. B/ par parāda piedziņu un /pers. A/ pretprasībā pret akciju sabiedrību „GE Money Bank" par aizdevuma atmaksas grafika atzīšanu par spēkā neesošu.

Aprakstošā daļa

Akciju sabiedrība „GE Money Bank" 2009.gada 5.novembrī iesniedza Daugavpils tiesā prasību par parāda piedziņu no /pers. A/ un /pers. B/ (lietas 1.sējuma 5.-7.lapa).

Prasības pieteikumā norāda, ka 2003.gada 2.oktobrī starp /pers. A/ un AS „GE Money Bank" (iepriekšējais nosaukums AS „Baltic Trust Bank") tika noslēgts Aizdevuma līgums Nr.Dz-1484 (turpmāk – aizdevuma līgums), saskaņā ar kuru prasītāja piešķīra /pers. A/ aizdevumu USD 7 900 (jeb Ls 4 424) apmērā ar aizdevuma atmaksas termiņu līdz 2007.gada 1.oktobrim.

Aizdevuma līgumā noteikto saistību izpildes nodrošināšanai 2003.gada 2.oktobrī starp prasītāju un /pers. B/ tika noslēgts Galvojuma līgums Nr.Dz-1484 (turpmāk – galvojuma līgums), saskaņā ar kura noteikumiem /pers. B/ uzņēmās pienākumu atbildēt prasītājai par /pers. A/ saistībām. Galvojuma līguma 2.3.punkts paredz, ka galvinieks atbild bankai kā pats parādnieks.

Saskaņā ar aizdevuma līguma 1.5., 4.1. un 4.2.punktu noteikumiem par aizdevuma izmantošanu tika noteikta mainīgā procentu likme, par pamatu ņemot nemainīgo procentu daļu 6,84% gadā un mainīgo procentu daļu 6 mēnešu USD LIBOR likmi. Procenti par aizdevuma izmantošanu tiek uzskaitīti par faktisko aizdevuma izmantošanas laiku, pieņemot, ka gadā ir 360 dienas.

Aizdevuma līguma 6.3.punktā noteikts, ka par aizdevuma līguma noteikto maksājumu termiņa neievērošanu tiek aprēķināts līgumsods 1% apmērā no nokavētā maksājuma summas par katru nokavēto dienu.

/pers. A/ nav pildījusi savas ar aizdevuma līgumu uzņemtās saistības, uz 2009.gada 16.septembri kavējot aizdevuma pamatsummas maksājumu USD 5 125,99 apmērā un procentu maksājumus USD 1 056,83 apmērā. Prasītāja, pamatojoties uz atbildētājas maksājumu kavējumiem, aizdevuma līguma 5.2.punktu, un ievērojot Civillikuma 1589.pantu, 2009.gada 16.septembrī ierakstītā vēstulē nosūtīja atbildētājiem pretenziju, kurā informēja par aizdevuma līguma darbības pārtraukšanu un lūdza atbildētājus veikt kredītsaistību izpildi 10 dienu laikā, pretējā gadījumā uzskatot, ka atbildētāju uzņemtās saistības nav izpildītas.

Pēc paziņojumu nosūtīšanas atbildētāji nekādus maksājumus nav veikuši, kā arī nav snieguši nekādus paskaidrojumus.

Pēdējais /pers. A/ pamatsummas maksājums veikts 2008.gada 29.februārī USD 1536,24 apmērā, kas novirzīts daļējai pamatsummas maksājuma dzēšanai, bet saskaņā ar maksājumu grafiku bija jāveic 2007.gada 30.septembrī. Pēdējais lietošanas procentu maksājums tika veikts 2007.gada 17.novembrī USD 81,09 apmērā, kas novirzīts procentu par aizdevuma izmantošanu dzēšanai, taču saskaņā ar maksājumu grafiku tas bija jāveic 2007.gada 30.septembrī. Tādējādi atbildētājas parāda saistību apmērs pret prasītāju ir USD 11 308,81 (Ls 5 337,76), kas sastāv no neatmaksātās aizdevuma pamatsummas USD 5 125,99 (Ls 2 419,47); nesamaksātajiem procentiem par aizdevuma izmantošanu USD 1 056,83 (Ls 498,82) par laika periodu no 2007.gada 1.oktobra līdz 2009.gada 16.septembrim; līgumsoda par saistību izpildes termiņa kavējumu USD 5 125,99 (Ls 2 419,47) apmērā par laika periodu no 2008.gada 1.marta līdz 2009.gada 16.septembrim.

Pamatojoties uz Civillikuma 1587., 1589., 1692., 1698., 1702., 1716., 1717., 1720., 1753., 1756., 1764., 1811., 1828., 1934. un 1943.pantu, prasībā lūgts piedzīt solidāri no atbildētājiem prasītājas labā neatmaksāto aizdevuma pamatsummu Ls 2 419,47 apmērā, nesamaksātos procentus par aizdevuma izmantošanu Ls 498,82 apmērā, līgumsodu par saistību izpildes termiņa kavējumu Ls 2 419,47 apmērā, kopā Ls 5 337,76; samaksāto valsts nodevu Ls 255,40 un ar lietas izskatīšanu saistītos izdevumus Ls 5,50 apmērā.

Prasītāja AS „GE Money Bank" vairakkārt papildinājusi savu prasību par procentu pieaugumu un prasījumu precizēšanu un, proti, 2013.gada 8.aprīlī iesniegtajā prasības pieteikuma papildinājumā norāda, ka tā kā atbildētāji turpina lietot izsniegto aizdevumu tā atlikuma apmērā, tad atzīstams, ka galvenā starp pusēm nodibinātā saistība nav izbeigusies. Saskaņā ar Civillikuma 1762.panta 1.punktu nav izbeidzies arī atbildētāju pienākums maksāt procentus. Šajā konkrētajā gadījumā prasītāja aprēķinājusi likumiskos 6% par aizdevuma summas atmaksas kavējumu un aizdevuma lietošanu pēc atkāpšanās no līguma. Tādējādi nesamaksāto procentu kopējais apmērs par laika periodu no 2007.gada 1.oktobra līdz 2013.gada 4.aprīlim ir USD 2 164,04 jeb Ls 1 021,42.

Ņemot vērā iepriekš minēto prasītāja lūdza tiesu:

1. piedzīt no /pers. A/ AS „GE Money Bank" labā neatmaksāto aizdevuma pamatsummu Ls 2 419,47, nesamaksātos procentus Ls 1 021,42 par laika periodu no 2007.gada 1.oktobra līdz 2013.gada 4.aprīlim, līgumsodu par saistību izpildes termiņa kavējumu Ls 2 353,59, kopā Ls 5 794,48;
2. piedzīt no /pers. B/ AS „GE Money Bank" aizdevuma pamatsummu Ls 2 419,47, nesamaksātos procentus Ls 1 021,42 par laika periodu no 2007.gada 1.oktobra līdz 2013.gada 4.aprīlim, līgumsodu par saistību izpildes termiņa kavējumu Ls 2 353,59, kopā Ls 5 794,48;

3. noteikt, ka no /pers. A/ un /pers. B/ piedzenamā parāda summa kopā nedrīkst pārsniegt Ls 5 794,48;
4. piedzīt no atbildētājiem prasītājas labā visus tiesāšanās izdevumus;
5. noteikt AS „GE Money Bank" tiesības saņemt likumiskos procentus 6% gadā no neatmaksātās parāda summas līdz sprieduma pilnīgai izpildei (lietas 2.sējuma 100.-101.lapa).

/pers. A/ 2012.gada 17.aprīlī iesniedza tiesā pretprasības pieteikumu pret AS „GE Money Bank" par aizdevuma atmaksas grafika atzīšanu par spēkā neesošu (lietas 2.sējuma 11.-12.lapa).

Pretprasības pieteikumā norāda, ka 2003.gada 2.oktobrī starp AS „GE Money Bank" un /pers. A/ tika noslēgts aizdevuma līgums, saskaņā ar kuru banka apņēmās /pers. A/ piešķirt aizdevumu USD 7 900 apmērā. Taču pielīgtās summas vietā banka izmaksāja aizdevumu USD 7700 apmērā.

Uzsver, ka 2011.gadā banka tiesā iesniedza aizdevuma dzēšanas grafiku kopijas, norādot, ka atmaksas grafika oriģināls nav saglabājies. Turklāt minētie aizdevuma atmaksas grafiki /pers. A/ nekad netika uzrādīti, saskaņoti un apspriesti, viņa nekad tiem nav piekritusi un parakstījusi.

Norāda, ka 2007.gada 17.novembrī viņa pārskaitījusi bankai naudas summu USD 3 100 apmērā, ko banka sadalīja, novirzot aizdevuma dzēšanai tikai USD 113,47, pārējo naudas summu novirzot soda naudas apmaksai, tādējādi uzskatāms, ka uz minēto datumu līgumsods ir pilnīgi dzēsts.

2008.gada februārī /pers. A/ ar banku panāca vienošanos, ka kredītsaistības pret banku tiks dzēstas, ja viņa līdz mēneša beigām samaksās USD 5 000. /pers. A/ veica pārkreditēšanos, saņemot citā bankā aizdevumu USD 5 000, un minēto summu viņa samaksāja AS „GE Money Bank", tādējādi dzēšot pret banku visas parādsaistības.

Uzsver, ka banka līdz 2009.gada oktobrim nekādus iebildumus pret viņu nav cēlusi. Tikai no tiesā iesniegtajiem bankas sagatavotajiem dokumentiem /pers. A/ uzzināja, ka banka viņas samaksātos USD 5 000 novirzījusi neesoša līgumsoda dzēšanai nevis pamatparāda dzēšanai.

/pers. A/, ņemot vērā iepriekš minēto un pamatojoties uz Civillikuma 1., 1404., 1415.pantu, pretprasībā lūdza atzīt par spēkā neesošiem aizdevuma līguma Nr.Dz-1484 atmaksas grafikus; uzlikt par pienākumu AS „GE Money Bank" novirzīt 2008.gada 29.februārī samaksāto naudas summu USD 5 000 apmērā pamatparāda dzēšanai; atzīt, ka /pers. A/ ir pilnībā izpildījusi visas saistības, kas izriet no 2003.gada 2.oktobra aizdevuma līguma Nr.Dz-1484.

Ar Daugavpils tiesas 2013.gada 30.aprīļa spriedumu AS „GE Money Bank" prasība pret /pers. A/ un /pers. B/ apmierināta daļēji (lietas 2.sējuma 134.-138.lapa) un, proti, tiesa nosprieda:

1. Piedzīt no /pers. A/ AS „GE Money Bank" labā aizdevuma parādu Ls 2 419,47, likumiskos procentus Ls 800,85 apmērā, kas aprēķināti par laika periodu no 2007.gada 1.oktobra līdz 2013.gada 4.aprīlim, un tiesas izdevumus Ls 233,95, kopā Ls 3 444,27; noteikt, ka AS „GE Money Bank" ir tiesības no sprieduma pasludināšanas dienas līdz pilnīgai sprieduma izpildei (izsoles dienai) saņemt no /pers. A/ likumiskos procentus – 6% gadā no parāda pamatsummas Ls 2 419,47.

Pārējā daļā prasību pret /pers. A/ noraidīt.

2.Ja piedziņa no /pers. A/ nav iespējama, piedzīt no /pers. B/ AS „GE Money Bank" labā aizdevuma parādu Ls 2 419,47, likumiskos procentus Ls 800,85 apmērā, kas aprēķināti par laika periodu no 2007.gada 1.oktobra līdz 2013.gada 4.aprīlim, un tiesas izdevumus Ls 233,95, kopā Ls 3 444,27; noteikt, ka AS „GE Money Bank" ir tiesības no sprieduma pasludināšanas dienas līdz pilnīgai sprieduma izpildei (izsoles dienai) saņemt no /pers. A/ likumiskos procentus – 6% gadā no parāda pamatsummas Ls 2 419,47;

Pārējā daļā prasību pret /pers. B/ noraidīt;

3.Noraidīt /pers. A/ prasību pret AS „GE Money Bank" par aizdevuma atmaksas grafika atzīšanu par spēkā neesošu.

4.Piedzīt no /pers. A/ valsts labā ar lietas izskatīšanu saistītos izdevumus Ls 34,98;

5.Piedzīt no /pers. B/ valsts labā ar lietas izskatīšanu saistītos izdevumus Ls 34,98.

Spriedums pamatots ar tālāk norādītajiem argumentiem.

Lietā nav strīda, ka 2003.gada 2.oktobrī starp AKB „Baltijas Tranzītu banka" (pēc nosaukuma maiņas – AS „GE Money Bank") un /pers. A/ noslēgts aizdevuma līgums, saskaņā ar kuru prasītāja piešķīra atbildētājai aizdevumu USD 7 900 apmērā ar atmaksas termiņu līdz 2007.gada 1.oktobrim.

Tiesa konstatēja, ka no /pers. A/ konta izdrukas izriet, ka atbildētāja laika periodā no 2005.gada 30.janvāra līdz 2007.gada 30.jūlijam ir veikusi aizdevuma procentu maksājumus. 2007.gada 30.jūlijā atbildētāja veikusi pēdējo procentu maksājumu USD 78,48 apmērā. Nākošo maksājumu USD 3 100 apmērā atbildētāja veikusi 2007.gada 17.novembrī, ko prasītāja novirzījusi soda naudas dzēšanai, procentu apmaksai un kredīta dzēšanai. 2008.gada 29.februārī atbildētāja veikusi maksājumu USD 5 000 apmērā, kas novirzīts soda naudas dzēšanai un kredīta dzēšanai.

Tiesa, saskaņā ar aizdevuma līguma 7.3.punktu, atzina, ka prasītāja pamatoti atbildētājas veiktos maksājumus ieskaitījusi līgumsoda dzēšanai, procentu samaksai un daļējai kredīta dzēšanai, tādējādi neatmaksātās aizdevuma pamatsummas apmērs ir Ls 2 419,47. Ņemot vērā minētos apstākļus, tiesa atzina, ka ir pamatota prasītājas prasība par neatmaksātās aizdevuma pamatsummas Ls 2 419,47 piedziņu.

Tiesa, pamatojoties uz Civillikuma 1946.pantu un aizdevuma līguma 1.5 un 1.4.punktu, secināja, ka prasība par līgumisko procentu piedziņu nav pamatota, jo līgumiskos procentus prasītājai bija tiesības aprēķināt līdz 2007.gada 1.oktobrim. Taču no 2007.gada 1.oktobra prasītājai ir tiesības piedzīt no atbildētājas likumiskos procentus 6% apmērā, tādējādi tiesa atzina, ka prasītājas prasījums par procentu piedziņu ir apmierināms daļēji un no atbildētājas prasītājas labā piedzenami likumiskie procenti 6% gadā no pamatparāda summas par laika periodu no 2007.gada 1.oktobra līdz 2013.gada 4.aprīlim (par 1986 dienām) Ls 800,85.

Konstatēja, ka prasītāja, pamatojoties uz Civillikuma 1716.pantu, par laika periodu no 2008.gada 1.marta līdz 2009.gada 16.septembrim aprēķinājusi atbildētājai līgumsodu par saistības izpildes termiņa kavējumu Ls 2 353,59 apmērā.

Tiesa, pamatojoties uz Civillikuma 1657.pantu, nodibināja, ka prasītāja pretenziju par aizdevuma parādu un vienpusēju atkāpšanos no līguma atbildētājiem nosūtīja tikai 2009.gada 16.septembrī, t.i., vēlāk kā pēc gada, kad tika saņemts pēdējais maksājums no atbildētājas /pers. A/, lai gan aizdevuma līguma 5.2.1.punktā noteikts, ka aizdevējam ir tiesības lauzt līgumu pirms termiņa un prasīt aizdevuma, procentu un līgumsoda samaksu, ja aizņēmējs kavē kārtējo maksājumu vairāk par 15 dienām.

Līdz ar to tiesa, ievērojot Civillikuma 1.pantu un ņemot vērā to, ka atbildētāja no līguma noslēgšanas dienas līdz 2007.gada 30.jūlijam maksājumus veikusi godprātīgi, prasītāja pretenziju par līguma laušanu nosūtījusi atbildētājiem vēlāk kā pēc gada, kad tika saņemts pēdējais maksājums no atbildētājas, atbildētājus nevar vainot ne uzmanības trūkumā, ne vieglprātībā, ne nolaidībā, atzina, ka ir noraidāms prasījums par līgumsoda piedziņu.

Tiesa konstatēja, ka aizdevuma līgumā noteikto saistību nodrošināšanai 2003.gada 2.oktobrī starp prasītāju un /pers. B/ noslēgts galvojuma līgums, saskaņā ar kuru /pers. B/ uzņēmās pienākumu atbildēt prasītājai par /pers. A/ saistībām.

Līdz ar to tiesa, pamatojoties uz Civillikuma 1692., 1698. un 1702.pantu un ņemot vērā, ka noslēgtajā galvojuma līgumā /pers. B/ ir pielīdzis sev saistību atbildēt par aizņēmēja saistībām kā pats parādnieks, atzina, ka ir pamatots prasītājas prasījums, ka ja piedziņa no /pers. A/ nebūs iespējama,

tad aizdevuma parādu Ls 2 419,47, likumiskos procentus Ls 800,85 apmērā, kas aprēķināti par laika periodu no 2007.gada 1.oktobra līdz 2013.gada 4.aprīlim, piedzīt no /pers. B/.

Pirmās instances tiesa secināja, ka nav pamata atzīt par spēkā neesošu aizdevuma atmaksas grafiku, jo no /pers. A/ konta izdrukas izriet, ka viņa ik mēnesi līdz 2007.gada 30.jūlijam ir veikusi aizdevuma procentu maksājumus, kā tas noteikts aizdevuma atmaksas grafikā, līdz ar to ir atzīstams, ka viņa ir piekritusi aizdevuma atmaksas grafikam.

Kā arī tiesa, ņemot vērā aizdevuma līguma 7.3.punktu un pamatojoties uz Civillikuma 1843.pantu, atzina, ka nav pamatots /pers. A/ prasījums par pienākuma uzlikšanu AS „GE Money Bank" novirzīt /pers. A/ 2008.gada 29.februārī samaksāto naudas summu USD 5 000 aizdevuma pamatparāda dzēšanai un atzīt, ka /pers. A/ ir izpildījusi pilnā apmērā saistības, kas izriet no 2003.gada 2.oktobra aizdevuma līguma. Šajā konkrētajā gadījumā tiesa secināja, ka ar rakstveida dokumentiem apstiprinās, ka /pers. A/ ir pieļāvusi maksājumu kavējumu, līdz ar to AS „GE Money Bank" pamatoti izmantoja aizdevuma līgumā noteiktās tiesības un līguma 7.3.punktā noteiktajā kārtībā /pers. A/ veiktos maksājumus novirzīja līgumsoda dzēšanai, procentu samaksai un daļējai kredīta dzēšanai.

/pers. A/ iesniedza apelācijas sūdzību par šo Daugavpils tiesas 2013.gada 30.aprīļa spriedumu, norādot, ka spriedums nav pamatots un atceļams (lietas 2.sējuma 143.-146.lapa).

Jebkurš bankas aprēķins piedziņas lietā tiek pamatots ar aizdevuma atmaksas grafiku, kuru ir parakstījušas abas puses un ir aizdevuma līguma neatņemama sastāvdaļa. Šajā konkrētajā gadījumā šāda aprēķina nav. Apelācijas sūdzības iesniedzēja ir vairakkārt lūgusi prasītāju iesniegt strīdus aizdevuma atmaksas grafika oriģinālu, taču prasītāja 2011.gada 16.decembra vēstulē norādīja, ka aizdevuma atmaksas grafika oriģināls nav saglabājies, tāpēc tiesā iesniedza atmaksas grafika kopijas, pēc kura, prasītājas ieskatā, atbildētājai bija jāveic aizdevuma un procentu atmaksu. Uzsver, ka viņa tiesā iesniegto atmaksas grafiku nav parakstījusi, tādēļ prasītājas parāda aprēķins nav pamatots. Līdz ar to arī pirmās instances tiesas spriedums, ar kuru apmierināta prasītājas prasība par parāda piedziņu, nav pamatots un atceļams.

Uzsver, ka /pers. A/, ņemot vērā iepriekš minētos apstākļus, pamatoti lūgusi tiesu prasītājas iesniegto maksājumu grafiku atzīt par spēkā neesošu, tāpēc ir atceļams pirmās instances tiesas spriedums daļā, ar kuru noraidīta /pers. A/ pretprasība.

Tā kā aizdevuma atmaksas grafiks ir atzīstams par spēkā neesošu, tad ir pamats /pers. A/ iemaksāto naudas summu USD 5 000 apmērā ieskaitīt pamatparāda dzēšanā un atzīt, ka /pers. A/ visas saistības pret prasītāju ir izpildījusi pilnā apmērā.

Apelācijas sūdzības iesniedzēja, ņemot vērā iepriekš minēto, lūdz tiesu atcelt Daugavpils tiesas 2013.gada 30.aprīļa spriedumu un apmierināt /pers. A/ pretprasību par aizdevuma atmaksas grafika atzīšanu par spēkā neesošu.

Prasītāja AS „GE Money Bank" 2013.gada 7.oktobrī iesniedza pieteikumu, kurā lūdza izskatīt lietu bez pārstāvja klātbūtnes.

Atbildētāji/pers. J/ un /pers. B/ uz tiesas sēdi nav ieradušies, laikus nav ziņojuši par neierašanās iemesliem, nav lūguši izskatīt lietu viņu prombūtnē. Noskaidrots, ka pavēstes par apelācijas instances tiesas sēdi atbildētājiem nosūtītas ierakstītos sūtījumos 2013.gada 3.septembrī (lietas 2.sējuma 163.-164.lapa). Konkrētajā gadījumā ierakstītā sūtījumā nosūtot atbildētājiem pavēstes uz viņu deklarēto dzīvesvietas adresi, Civilprocesa likuma 56.panta sestās daļas un 56.[1]panta izpratnē sāk darboties prezumpcija, ka tiesa ir izpildījusi savu pienākumu paziņot izsaucamajai personai par lietas izskatīšanas laiku un vietu.

Ņemot vērā, ka par tiesas sēdes vietu un laiku atbildētājam /pers. A/ un /pers. B/ paziņots Civilprocesa likuma 56.pantā noteiktajā kārtībā, tad saskaņā ar šā likuma 156.panta pirmās daļas noteikumiem lietu var izskatīt bez viņu klātbūtnes, jo atbildētāji nav ieradušies uz tiesas sēdi bez attaisnojošiem iemesliem. Lai arī Civilprocesa likuma 74.panta pirmās daļas 2.punkts garantē lietas dalībniekiem tiesības piedalīties tiesas sēdē, taču tikai no pašiem lietas dalībniekiem ir atkarīgs, vai viņi šīs tiesības izmantos, vai nē. Konkrētajā gadījumā, neierodoties uz tiesas sēdi, atbildētāji šīs savas tiesības nav izmantojuši.

Motīvu daļa

Pārbaudījusi un novērtējusi lietā esošos rakstveida pierādījumus, Latgales apgabaltiesas Civillietu tiesas kolēģija uzskata, ka prasība apmierināma daļēji, bet pretprasība ir noraidāma pilnīgi.

Civilprocesa likuma 426.panta pirmā daļa noteic, ka apelācijas instances tiesa izskata lietu pēc būtības sakarā ar apelācijas sūdzību un pretapelācijas sūdzību tādā apjomā, kā lūgts šajās sūdzībās. Turklāt saskaņā ar Civilprocesa likuma 426.panta otro daļu apelācijas instances tiesa izskata tikai tos prasījumus, kas izskatīti pirmās instances tiesā. Prasības priekšmeta un pamata grozījumi nav pieļaujami.

No iepriekš minētas tiesību normas izriet, ka lietas izskatīšanas robežas apelācijas instances tiesā noteic:

1) prasības pieteikums (atbilstoši Civilprocesa likuma 192.pantam un 426.panta otrajai daļai apelācijas instances tiesa taisa spriedumu par prasībā noteikto prasības priekšmetu un uz prasībā norādītā pamata, nepārsniedzot prasījuma robežas);

2) pirmās instances tiesas spriedums (izskata tikai tos prasījumus, kas izskatīti pirmās instances tiesā);

3) apelācijas sūdzība (apelācijas instances tiesa izskata pēc būtības prasītāja celto prasību - vai nu pilnā apjomā, vai kādā tās daļā, atkarībā no apelācijas sūdzībā norādītā).

Apelācijas instances tiesa ņem vērā, ka prasītāja apelācijas sūdzību nav iesniegusi, līdz ar to piekrita pirmās intances tiesas atziņām par pamatparāda un likumsko procentu apmēru.

Tādējādi, ievērojot iepriekš minēto, lietā jānoskaidro, vai pastāv likumā paredzēti priekšnosacījumi parāda atmaksas grafiku atzīšanai par spēkā neesošiem, lai atzītu, ka galvēnā parādniece izpildīja noslēgto aizdevuma līgumu, tādēļ no atbildētājas nav piedzenami aizdevuma pamatsumma Ls 2 419,47 un likumiskie procenti Ls 800,85, kas aprēķināti par laika periodu no 2007.gada 1.oktobra līdz 2013.gada 4.aprīlim, turklāt piedziņas neiespējamības gadījumā piedziņu vēršot pret galvinieku /pers. B/.

Lietā puses neapstrīd, ka atbilstoši Civillikuma 1943.panta normai, 2003.gada 2.oktobrī starp AKB „Baltijas Tranzītu banka" (pēc nosaukuma maiņas - AS „GE Money Bank") un /pers. A/ tika noslēgts aizdevuma līgums Nr. DZ-1484, ar kuru prasītāja izsniedza /pers. A/ aizdevumu USD 7 900 (jeb Ls 4 424) līdz 2007.gada 1.oktobrim (lietas 1.sējuma 8.-12.lapa). Šai sakarā 2003.gada 2.oktobrī aizdevuma līguma izpilde nodrošināta ar galvojuma līgumu, kas noslēgts ar /pers. B/ (lietas 1.sējuma 14.lapa).

No konta izdrukas izriet, ka /pers. A/ laikā no 2005.gada 30.janvāra līdz 2007.gada 30.jūlijam ir veikusi aizdevuma procentu maksājumus. Nākošo maksājumu USD 3 100 apmērā /pers. A/ veikusi 2007.gada 17.novembrī un šis maksājums novirzīts soda naudas dzēšanai, procentu apmaksai un kredīta dzēšanai. 2008.gada 29.februārī /pers. A/ veikusi maksājumu USD 5 000, kas novirzīts līgumsoda dzēšanai un kredīta dzēšanai (lietas 1.sējuma 18.-26., 225.-231.lapa).

Savā apelācijas sūdzībā atbildētāja norādīja, ka, ievērojot pušu panākto vienošanos, viņa 2008.gada 29.februārī, veicot USD 5 000 samaksu,

pilnībā samaksājusi pamatparādu (lietas 2.sējuma 145.lapa). Savukārt prasītāja minētos līdzekļus nepamatoti novirzījusi līgumsoda dzēšanai un kredīta pamatparāda daļējai dzēšanai (lietas 1.sējuma 151.lapa).

Savu prasījumu pamatotībai prasītāja iesniegusi aizdevuma atmaksas grafikus un atbildētājas veikto maksājumu aprēķinu (lietas 1.sējuma 151., 216.-224.lapa).

Atbildētāja gan pretprasībā, gan apelācijas sūdzībā iebilda, ka viņa nebija iepazīstināta ar minētajiem aizdevuma atmaksas grafikiem, kurus bija jāparaksta abām pusēm, nepiekrita tajos noradītajiem procentu likmēm, kas būtiski palielināja parādsaistības pret banku (lietas 2.sējuma 11.-12., 143.-146.lapa). Pamatojoties uz minēto, un saskaņā ar Civillikuma 1404., 1415.pantu, atbildētāja lūdza atzīt par spēkā neesošiem aizdevuma līguma Nr.DZ-1484 atmaksas grafikus.

Savā apelācijas sūdzībā atbildētāja nenoliedza, ka aizdevums netika samaksāts līdz 2007.gada 1.oktobrim, proti, netika ievērots aizdevuma līguma 1.4.punktā paredzētais aizdevuma samaksas termiņš.

Civillietu tiesas kolēģija noskaidrojusi, ka 2003.gada 2.oktobra aizdevuma līguma 7.3.punktā puses vienojušās, ka gadījumā, ja aizņēmējam kavēto maksājumu rezultātā izveidosies parāda summa, visi aizņēmēja iemaksātie naudas līdzekļi tiek ieskaitīti šādā kārtībā: 7.3.1.līgumsoda dzēšanai; 7.3.2.procentu par aizdevuma izmantošanu saskaņā ar maksājumu grafiku dzēšanai; 7.3.3.aizdevuma pamatsummas dzēšanai.

Apelācijas instances tiesā nav saņemti pierādījumi, ka pirms 2008.gada 29.februāra, kad atbildētāja parāda dzēšanai samaksāja USD 5 000, līdzēji grozīja aizdevuma līgumā noteikto naudas līdzekļu samaksas kārtību, respektīvi, par samaksas ieskaitīšanu vispirms nenomaksātā pamatparāda dzēšanai, nevis nenomaksāta līgumsoda dzēšanai.

Līdz ar to apelācijas instances tiesa neatrod pamata uzskatīt, ka līdzēji būtu grozījuši 7.3.punktā noteikto parāda samaksas kārtību: 1)līgumsoda dzēšanai, 2)procentu dzēšanai, 3)pamatparāda dzēšanai.

Lietā puses neapstrīd, ka aizdevuma līguma 1.5.punktā līdzēji vienojās, ka procentu likme par aizdevuma izmantošanu: 6 mēnešu USD LIBOR + 6,84 %, bet ne mazāk kā 8% gadā no faktiskā aizdevuma atlikuma. Procentu likme ir noteikta un tika mainīta ar šī līguma 4.sadaļas noteikumiem. Procenti par aizdevuma izmantošanu tiek uzskaitīti par faktisko aizdevuma izmantošanas kalendāro dienu skaitu, izmantojot šajā līgumā norādīto procentu gada likmi un pieņemot, ka gadā ir 360 dienas (lietas 1.sējuma 8.lapa). Tādējādi atbildētāja piekrita līguma nosacījumam par to, ka procentu likme ir mainīga un tā var būt palielināta.

Civillikuma 1.pantā norādītais labas ticības princips nozīmē, ka katram civiltiesiskās saistības dalībniekam savas subjektīvas tiesības jāīsteno un subjektīvie pienākumi jāpilda, ņemot pretējas puses intereses.

Civillietu tiesas kolēģija uzskata par nepamatotu apelācijas sūdzības motīvu, ka atbildētājai nav saistošas atmaksas grafikos noradītās procentu likmes, kas palielināja parādsaistības pret banku.

Pirmkārt, atbildētāja, parakstot aizdevuma līgumu, bija informēta par mainīgo procentu likmi.

Otrkārt, atbildētāja sistemātiski (no 2004.gada oktobra līdz 2007.gada 17.novembrim) maksāja aizdevuma procentus, arī palielinātajā apmērā.

Aizdevuma līguma 2.2.2.punktā puses vienojās, ka aizņēmēja apņemas veikt aizdevuma atmaksu un procentu par aizdevuma izmantošanu samaksu uz šajā līgumā norādītajiem aizdevuma un procentu kontiem saskaņā ar bankas noteikto aizdevuma atmaksas grafiku, ko paraksta abas līgumslēdzējpuses un kas ir šā līguma neatņemama sastāvdaļa. Aizņēmējas pienākums ir nekavējoties parakstīt jaunu, bankas sastādītu aizdevuma atmaksas grafiku gadījumā, ja aizņēmēja līgumā noteiktajā kārtībā veic aizdevuma pamatsummas daļēju pirmstermiņa dzēšanu vai tiek mainīta procentu likme atbilstoši šā līguma 4.sadaļas noteikumiem. Parakstot jaunu grafiku, tas kļūst par šī līguma pielikumu un neatņemamu sastāvdaļu, iepriekšējo maksājumu grafiku līgumslēdzējpusēm uzskatot par spēkā zaudējušu.

Skaidrojot minētā līguma nosacījumu, Civillietu tiesas kolēģija uzskata, ka puses nenoliedz, ka līgumā tiek prasītā atmaksas grafika rakstveida forma. Tomēr tas neizslēdz iespēju atsaukties uz Civillikuma 1488.pantu, ja parāda atmaksas nosacījumu grozījumi ilgāku laiku (pat līdz līguma termiņa beigām) abpusēji ir pildīti. Šai sakarā Civillietu tiesas kolēģija atzīst, ka Civillikuma 1488.panta izpratnē abpusēju izpildījumu pielīdzina rakstveida formai.

Civillietu tiesas kolēģija konstatē, ka pušu līgumā noteikts nosacījums par aizdevuma izmantošanas procentu mainīgo likmi, šai sakarā minētās likmes izmaiņu gadījumā bankai jāsastāda jauns atmaksas grafiks, par ko rakstiski jāpaziņo aizņēmējai (līguma 4.2.punkts). Saņemot bankas paziņojumu par līguma noteikumu izmaiņām sakarā ar 4.2.punktā minēto apstākļu iestāšanos, aizņēmējas pienākums ir turpmākos procentu maksājumus veikt atbilstoši bankas paziņojumā minētajiem noteikumiem.

Savukārt apelācijas instances tiesa konstatē, ka parādniece parāda atmaksas grafikiem piekritusi, ko apstiprina pašas atbildētājas sistemātiski (no 2004.gada oktobra līdz 2007.gada 17.novembrim) aizdevuma procentu maksājumi, arī palielinātajā apmērā (lietas 1.sējuma 151.lapa).

Tādējādi apelācijas instances tiesa uzskata, ka lietā nodibināti apstākļi Civillikuma 1488.panta piemērošanai, kas ietver tiesību normas par rakstiskās formas darījuma neievērošanas definīciju un tā pamatus. Ņemot vēra aizdevuma līguma 2.2.2.punktu, Civillietu tiesas kolēģija atzīst, ka, neskatoties uz to, ka parādniece atmaksas grafikus nav parakstījusi, pušu vienošanās par aizdevuma maksājumiem bija notikusi, tāpēc tā rada noteiktas juridiskās sekas.

Tādējādi Civillietu tiesas kolēģija uzskata, ka aizdevuma atmaksas maksājumi kvalificējami kā parādnieces piekrišana atmaksas grafikos ietvertajai informācijai par parāda dzēšanas kārtību. Atbildētājas konkludentas darbības, kas izpaudās kā procentu maksājumi, tostarp palielinātajā apmērā, kurus viņa veica ilgā laika posmā, nepārprotami norāda uz to, ka viņa bez iebildēm izteikusi akceptu aizdevuma procentu ik mēneša maksājumiem (Civillikuma 1428.panta otrā daļa). Kā paredzēts Civillikuma 1432.pantā, kas klusējot vai noteikti izteic savu piekrišanu, tas ar to ir pieņēmis darbību ar visām tās tiesiskām sekām un nevar vairs vēlāk savu piekrišanu ierobežot. Savukārt atbilstoši šā likuma 1434.panta pirmajai daļai piekrišanu var dot ne vien pirms attiecīgās darbības, bet arī tad, kad to uzsāk un pat vēlāk; pēdējā gadījumā to sauc par apstiprinājumu.

Tādējādi, ja līguma dalībnieks piekritis līguma noteikumiem (to grozīšanai), tad minēto normu izpratnē viņš nevar bez jebkāda pamatota iemesla savu piekrišanu (apstiprinājumu) atsaukt, jo šāda rīcība būtu pretrunā ar civiltiesisko attiecību stabilitātes principu.

Pamatojoties uz norādītajiem apstākļiem kopsakarā un savstarpējā sakarībā, Civillietu tiesas kolēģija uzskata, ka pretprasība par parāda atmaksas grafiku atzīšanu par spēkā neesošiem, pienākuma uzlikšanu prasītājai novirzīt naudas summu USD 5 000 aizdevuma pamatparāda dzēšanai un aizdevuma parādu saistību atzīšanu par izpildītiem kā nepamatota ir noraidāma.

Apelācijas instances tiesa ņem vērā, ka prasītāja, piekrītot pirmās instances tiesas spriedumam, apelācijas sūdzību nav iesniegusi, līdz ar to lietā pastāv strīds par aizdevuma pamatparādu Ls 2 419,47 un likumiskiem procentiem Ls 800,85, kas aprēķināti par laika periodu no 2007.gada 1.oktobra līdz 2013.gada 4.aprīlim.

No aizdevuma līguma redzams, ka aizdevumu jāatmaksā līdz 2007.gada 1.oktobrim, taču atbildētāja līdz minētajam termiņam parādu saistības nav izpildījusi. Sakarā ar to, ka /pers. A/ pieļāva maksājumu kavējumu, prasītāja ir izmantojusi aizdevuma līguma 7.3.punktā piešķirtas tiesības un atbilstoši šai punktā noteiktajai kārtībai ieskaitījusi /pers. A/ veiktos maksājumus līgumsoda dzēšanai, procentu samaksai un daļējai kredīta dzēšanai. Līdz ar to /pers. A/ nesamaksātā aizdevuma pamatsumma ir USD 5 125,99 jeb Ls 2 419,47 un to apliecina parāda summas aprēķins (lietas

1.sējuma 27.lapa). Pie šādiem apstākļiem prasījums par neatmaksātās aizdevuma pamatsummas Ls 2 419,47 piedziņu ir pamatots.

Civillikuma 1946.pantā noteikts, ka procenti par aizdevumiem dodami tikai tad, ja tie bijuši tieši norunāti vai ja parādnieks pielaidis nokavējumu.

Civillietu tiesas kolēģija atzīst, ka pušu nolīgtos procentus par aizdevuma lietošanu kreditore bija tiesīga saņemt līdz pušu līguma beigām, t.i., līdz 2007.gada 1.oktobrim, kā to secinājusi pirmās instances tiesa. Taču no 2007.gada 1.oktobra prasītāja par nokavējumu ir tiesīga saņemt likumiskos sešus procentus gadā (Civillikuma 1765.pants). Pie šādiem apstākļiem prasījums par procentu piedziņu ir apmierināms daļēji un no /pers. A/ prasītājas labā par laiku no 2007.gada 1.oktobra līdz 2013.gada 4.aprīlim (par 1986 kavējuma dienām) ir piedzenami likumiskie procenti 6% gadā no pamatparāda summas un tie ir Ls 800,85.

Civillikuma 1692.pantā galvojums definēts kā ar līgumu uzņemts pienākums atbildēt kreditoram par trešās personas parādu, neatsvabinot tomēr pēdējo no viņa parāda. Nav šaubu, ka galvojums kā saistības nodrošinājums ir atzīstams par papildu jeb akcesoru saistību, kura daudzējādā ziņā atkarīga no galvenā parāda. Galvojuma akcesoritātes princips nostiprināts Civillikuma 1694.pantā, un tas caurvijas visiem Civillikuma noteikumiem par galvojumu, definējot galvojuma atkarību no galvenās saistības un pakārtojot galvojuma rašanos, apmēru, pastāvēšanu un izbeigšanos galvenā parāda dinamikai.

Civillietu tiesas kolēģija ņem vērā, ka galvotājs /pers. B/ apelācijas sūdzību nav iesniedzis. Līdz ar to pieņemams, ka viņš piekrīt apstākļiem, ka 2003.gada 2.oktobra aizdevuma līguma izpilde nodrošināta ar galvojuma līgumu, kas tiesiski noslēgts ar viņu.

Saskaņā ar galvojuma līguma 2.2. punktu galvinieks atbild ne tikai par aizņēmēja galveno parādu, bet arī par saistību neizpildes vai nepienācīgas izpildes rezultātā bankai radītajiem zaudējumiem, ieskaitot procentus, līgumsodu un tiesas izdevumus. Turklāt galvojuma līguma 2.3.punktā puses vienojās, ka galvinieks atbild bankai par aizņēmēja saistībām tāpat kā pats parādnieks.

Saskaņā ar Civillikuma 1710. un 1712.pantu galvojums izbeidzas ar katru darbību, kas dzēš galveno saistību, vai ar ikvienu notikumu, kas atsvabina galveno parādnieku. Līdz ar to galvojuma saistība par pamatparādu Ls 2 419,47 un likumiskiem procentiem Ls 800,85 joprojām ir spēkā, un kreditors var prasīt tās izpildīšanu.

Pamatojoties uz minētajiem apstākļiem kopsakarā un savstarpējā sakarībā, Civillietu tiesas kolēģija uzskata, ka konkrētajā gadījumā piedziņas neiespējamības gadījumā no galvinieka prasītājas labā piedzenama neatmaksātā aizdevuma pamatsummas daļa Ls 2 419,47, likumiskie procenti Ls 800,85 un tiesāšanās izdevumi Ls 223,95.

Saskaņā ar Civilprocesa likuma 41.panta pirmo daļu no atbildētājas /pers. A/ prasītājas labā proporcionāli piedzenami tiesāšanās izdevumi Ls 223,95, kuros ietilpst valsts nodeva Ls 205,45, ar lietas izskatīšanu saistītie izdevumi Ls 5,50 un ar sludinājuma ievietošanu laikrakstā saistītie izdevumi Ls 13.

Saskaņā ar Civilprocesa likuma 42.pantu no atbildētāja /pers. B/ valsts labā piedzenami ar lietas izskatīšanu saistītie izdevumi par tiesas pavēstu piegādi pirmās instances tiesā Ls 34,98, kas nav samaksāti iepriekš.

Civillietu tiesas kolēģija ņem vērā, ka atbildētāja /pers. A/ īstenoja ar Civilprocesa likuma 74.panta otrās daļas 10.punktu un 416.panta otrās daļas 6.punktu piešķirtās tiesības par apelācijas sūdzību iesniegšanu, kuros sniedza priekšstatu par strīda faktiem, pierādījumiem, tiesību normu traktējumiem un citiem apstākļiem. Apelācijas instances tiesa pilnīgi noraidīja apelācijas sūdzību, proti, apmierināja prasību daļēji un pretprasību noraidīja pilnīgi, pēc būtības izskatot lietu analoģiski pirmās instances tiesas nolēmumam, tādējādi Civilprocesa likuma 41.panta pirmās daļas izpratnē no prasītājas atbildētājas labā nav piedzenami tiesāšanās izdevumi, kas radušies apelācijas instances tiesā.

Saskaņā ar Civilprocesa likuma 42.panta nosacījumiem no atbildētājas /pers. A/ valsts labā piedzenami ar lietas izskatīšanu saistītie izdevumi par tiesas pavēstu piegādi pirmās instances tiesā Ls 34,98 un apelācijas instances tiesā Ls 3,30, kopā Ls 38,28, kas nav samaksāti iepriekš.

Rezolutīvā daļa

Saskaņā ar Civilprocesa likuma 432.-434.pantu Latgales apgabaltiesas Civillietu tiesas kolēģija

n o s p r i e d a

prasību par parāda piedziņu apmierināt daļēji.

Piedzīt no /pers. A/, personas kods /personas kods/, akciju sabiedrības „GE Money Bank", reģistrācijas Nr.40003090171, labā aizdevuma pamatparādu Ls 2 419,47 (divi tūkstoši četri simti deviņpadsmit lati 47 santīmi), likumiskos procentus par laiku no 2007.gada 1.oktobra līdz 2013.gada 4.aprīlim Ls 800,85 (astoņi simti lati 85 santīmi) un tiesas izdevumus Ls 223,95 (divi simti divdesmit trīs lati 95 santīmi), kopā Ls 3 444,27 (trīs tūkstoši četri simti četrdesmit četri lati 27 santīmi).

Noteikt akciju sabiedrībai „GE Money Bank" tiesības saņemt no /pers. A/, bet piedziņas neiespējamības gadījumā – no /pers. B/, likumiskos 6 (sešus) procentus gadā no parāda pamatsummas Ls 2 419,47 (divi tūkstoši četri simti deviņpadsmit lati 47 santīmi) par laiku no 2013.gada 30.aprīļa līdz sprieduma izpildei (izsoles dienai).

Parāda piedziņas neiespējamības gadījumā piedzīt no /pers. B/, personas kods /personas kods/, akciju sabiedrības „GE Money Bank", reģistrācijas Nr.40003090171, labā aizdevuma pamatparādu Ls 2 419,47 (divi tūkstoši četri simti deviņpadsmit lati 47 santīmi), likumiskos procentus par laiku no 2007.gada 1.oktobra līdz 2013.gada 4.aprīlim Ls 800,85 (astoņi simti lati 85 santīmi) un tiesas izdevumus Ls 223,95 (divi simti divdesmit trīs lati 95 santīmi), kopā Ls 3 444,27 (trīs tūkstoši četri simti četrdesmit četri lati 27 santīmi.

Pārējā daļā noraidīt prasību pret /pers. A/ un /pers. B/ par līgumsoda un procentu piedziņu.

Noraidīt pilnīgi /pers. A/ pretprasību pret akciju sabiedrību „GE Money Bank" par aizdevuma atmaksas grafika atzīšanu par spēkā neesošu un aizdevuma parādu saistību atzīšanu par izpildītiem.

Piedzīt no /pers. A/, personas kods /personas kods/, valsts labā ar lietas izskatīšanu saistītos izdevumus Ls 38,28 (trīsdesmit astoņi lati 28 santīmi).

Piedzīt no /pers. B/, personas kods /personas kods/, valsts labā ar lietas izskatīšanu saistītos izdevumus Ls 34,98 (trīsdesmit četri lati 98 santīmi).

Noteikt sprieduma labprātīgai izpildei 10 dienas no sprieduma stāšanās likumīgā spēkā dienas. Pēc ar lietas izskatīšanu saistīto izdevumu samaksas kvīts oriģināls šajā noteiktajā termiņā iesniedzams Latgales apgabaltiesā.

Ar lietas izskatīšanu saistītie izdevumi ieskaitāmi Tiesu administrācijas, reģistrācijas Nr.90001672316, kontā Nr.LV51TREL2190458019000, maksājuma uzdevumā norādot: saņēmēja iestāde – Valsts kase, kods – TRELLV22, maksājuma mērķis – 21499, dati lietas identificēšanai.

Spriedumu var pārsūdzēt kasācijas kārtībā 30 dienu laikā no pilna sprieduma sastādīšanas dienas – 2013.gada 22.oktobra, Augstākās tiesas Senāta Civillietu departamentā, iesniedzot kasācijas sūdzību Latgales apgabaltiesā, samaksājot drošības naudu Ls 200.

Tiesas sēdes priekšsēdētāja L.Mežale

Tiesnese S.Vasiļevska

Tiesnese V.Lohova